

תוכן עניינים

מבוא.....1

סקירת ספרות.....2

מתודולוגיה.....5

ממצאים.....6

דיון.....12

מקורות.....14

מבוא

בגידה בין בני זוג מוגדרת כמעילה באמון, כלומר עשיית מעשה הנוגד את ההתחייבות המוסרית לבן/בת הזוג (Encyclopedia, 2003). מחקרים מראים שבגידה מינית הינה הסיבה הראשונה לפירוק נישואים וגם האירוע בעל פוטנציאל ההרס המרבי במערכות יחסים (Whisman, Gordon & Chatav, 2007). ואכן, בגידה הינה מעשה שמגונה מוסרית וחברתית. כבר בימים קדומים בגידה מוזכרת כאחד החטאים החמורים- ראייה לכך היא העובדה כי אחת מעשרת הדיברות היא "לא תנאף" כשאיסור זה ממוקם בין "לא תרצח" ו"לא תגנוב". גם היום המצב אינו שונה בהרבה. כפי שעולה מסקר בינלאומי, בישראל 73% מהאוכלוסייה מתייחסים לבגידה מינית כמגונה בכל מצב (Encyclopedia, 2003). למרות זאת, נראה כי מעשה זה אינו נדיר כלל ועיקר. "צילה המאיים של הבגידה המינית נמצא כמעט בכל בית. קשה להדחיקה או לשייכה לרמת השכלה או לקטגוריה עדתית. בגידות מיניות נוגעות כמעט בכלנו". כך טוען בנחרצות מאיימת נרדי (1996) וזו העמדה הרווחת בחברה, כפי שעולה מתכניות טלוויזיה ואמצעי תקשורת אחרים שעוסקים בנושא.

ספרות ענפה עוסקת בגורמים שיכולים לנבא בגידה, ביחס לאדם עצמו, למערכת יחסים ולחברה הסובבת אותו. אך עד כה לא נחקרה סוגיית החוויה של אותם אנשים בוגדים כבסיס להבנת התופעה. אי לזאת, מטרת המחקר הנוכחי היא להתמקד בשחקנים, בסיבות שהובילו אותם לבגוד ובחוויה האישית שלהם את מעשיהם. ספציפית, המחקר יעסוק בשאלת המשמעויות שגברים מקנים לפרקטיקה הזו של ניהול מערכת יחסים במקביל למערכת הנישואין ותפיסותיהם של שתי מערכות יחסים אלו.

בכדי לבחון את השאלה שהוצגה לעיל נערכו ראיונות עומק לשלושה גברים בשנות הארבעים לחייהם ונבחנו מגוון חומרים טקסטואליים שמתייחסים לסוגיה. על פי סיקור הלאומי לבריאות וחיים חברתיים שיעורי הבגידה בקרב גברים גבוהים בהרבה משיעורי הבגידה בקרב שנים. ואכן נמצא כי 4% מהגברים הנישואים, 16% מהגברים שגרים עם בן/בת הזוג ו-37% מהגברים שיוצאים עם מישהו/י בוגדים לעומת 1% מהנישואות, 8% מאלו שגרות עם בן/בת זוג, ו-17% מהנשים שיוצאות עם מישהו/י (Lalasz & Weigel, 2011). לאור זאת שיעורי הבגידות הגבוהים בקרב גברים, הם נבחרו כאוכלוסיית המחקר.

בימנו אנו זוגיות הינה עדיין אבן הבסיס של החברה. כששיעור הגירושים רק הולך וגדל ובגידות מפרקות נישואין ישנה חשיבות עליונה להבנת החוויה הפנימית של אותם גברים שבוגדים. התרבות העכשווית מעודדת אותנו מצד אחד לחלוש על כל כך הרבה תחומים וממדים ומאידך, מאותת שצריך להישאר כבולים למערכת זוגית אחת. ביחסי המונוגמיה מתרחש לעיתים קרובות מאבק בין החופש לבין ההתחייבות. אנו חיים בחברה שמאדירה אושר בלי תסכול ובנוסף מה שטוב לי הופך חשוב יותר ממה שטוב לאחר. בתוך חברה שמקדשת מסרים סותרים גברים שמוצאים את עצמם במערכת יחסים לא

מספקת ואינם חשים כי יש שותפות עם בת זוגם מוצאים דרך לשלב את שני הערכים הסותרים: הם שומרים על התא המשפחתי מחד (למען הילדים), אבל מקיימים מערכות יחסים חופשיות יותר עם נשים אחרות מאידך - כך הם עונים על ערך המשפחה ובמקביל גם על הצורך שלהם לחופש.

בפרק הבא תוצג הספרות המחקרית הקיימת בנושא. לאחר מכן תוצג בפירוט מתודולוגיית המחקר שבה יפורטו שיטות המחקר וההתייחסות האישית של החוקרות למושא המחקר והממצאים שינתחו על פי ארבע תמות מרכזיות: שוני ודמיון, יחס סטריאוטיפי לנשים, בגידה כאסטרטגיית פיצוי, ומשמעותה ותפיסתה של האישה האחרת בעיני הגברים. לבסוף, יוצג דיון אינטגרטיבי שיחבר את הממצאים לשטח החברתי, הטיפולי והמחקרי.

סקירת ספרות

זוג הינו המרכיב המסורתי ביותר של משפחה. בפרק זה תבחן התפתחות מושג המשפחה במאה האחרונה מנקודת מבט אנתרופולוגית ויוצגו חומרים תיאורטיים אשר מתכתבים עם התמות שהוזכרו לעיל.

תפקיד המשפחה במהלך המאה ה-20 עבר שינויים משמעותיים מאוד. בורגיס (1926) בשנות העשרים של המאה הקודמת, טען כי בעקבות שינויים נרחבים בחברה, כמו העיור, החילון, האינדיבידואליזם והשינוי במעמד האישה, גם תפקידו של התא המשפחתי עבר שינוי והפך ממוסד חברתי לקבוצת אנשים שאותם קושרת חברות ורגשות חיוביים. על פי תפיסה זו התא המשפחתי נועד לספק את צרכי האינדיבידואל אך באותה תקופה לחברי קבוצה זו היו עדיין תפקידים ברורים (אדר-בוניס, 2007). התנהלותו של התא המשפחתי כקבוצה שבה לכל אינדיבידואל תפקיד מוגדר החלה להתערער בשנים אחרי בורגיס עד היוולדותה של המשפחה הפוסט-מודרנית שאירעה, על פי מרבית החוקרים, סביב שנות השישים והשבעים. בשנים אלו נרשמה עלייה חסרת תקדים בשיעורי הגירושים במערב והחלו להופיע משקי בית מאורגנים בצורה שהייתה שונה מהצורה המסורתית, למשל משקי בית חד הוריים ורשתות משפחתיות מגוונות יותר. פרס וכץ (1991) מציינים בין המאפיינים של המשפחות הללו חוסר יציבות שנובע מכך שהן מבוססות על רגשות ומכך שהן לא נתמכות ומפוקחות על ידי רשתות חברתיות. בנוסף, חוקרים אלו טוענים כי משפחות פוסט מודרניות הינן שוויוניות יותר "וסמכות ושליטה אינן מקובלות הן בין המינים והן בין הגילים" (עמ' 68, אדר-בוניס, 2007). במחקר הנוכחי נוכל לבחון את אמתותן של אמרות אלו במסגרת ראיונות עומק וניתוח טקסטואלי.

עם זאת, מחקרים מראים כי עדיין הרבה משפחות פוסט מודרניות אינן כה שוויוניות. בישראל מגמת השינוי איטית יותר לעומת מדינות מערביות אחרות: שיעורי הנישואים והילודה גבוהים יותר ואילו שיעורי הגירושים נמוכים יותר. כמו כן, ישראלים עדיין מקדשים את מוסד הנישואים ואת